

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (20.04.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (86.306) Dünya (2.241.359) **Ölüm*:** Türkiye (2.017) Dünya (152.551)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

**19 Nisan 2020'de açıklanan verilerdir.*

Günün HASUDER Önerisi

“Ev içi uygulamaları aksatmayın”

Ellerinizi sık sık en az 20 saniye, iyice ovuşturarak, parmak araları ve tırnakları ihmal etmeden su ve sabunla yıkayın. Ellerinizi ağız, burun ve gözlere götürmeyin. Öksürme, hapşıрма durumunda ağız ve burnu kapatmak için tek kullanımlık mendil kullanın, mendile hemen erişemiyorsanız giysi olan kolun iç bölümünü kullanın. Ev içinde yüzey temizliğini ve diğer temizlik uygulamalarını düzenli olarak yapın. Ev içi ortamları sık sık havalandırın. Fiziksel mesafeye dikkat edin.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu-90 [\(WHO Situation Report-90\)](#)

- Son 24 saat içinde hiçbir yeni ülke/bölge COVID-19 vakası bildirmedi.
- DSÖ, COVID-19 ile mücadele çabalarını desteklemek için Irak Kürdistan bölgesinin Sağlık Bakanlığı'na 400.000 ABD Dolarının üzerinde tıbbi malzeme ve ekipman sağlamıştır. [Kaynak](#)

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)

- Genel Direktör Dr.Tedros, Suudi Arabistan G20 Sağlık Bakanları sanal toplantısına katıldı (19.04.2020):
 - Suudi Arabistan Krallığı'nın 500 milyon dolarlık cömert desteği için teşekkür ettiğini,
 - Üç isteği olduğunu belirtti;
 1. Her bir G20 ülkesinin, bilim ve kanıt rehberliğinde kararlılıkla salgınla savaşılmaya devam etmeleri,
 2. G20 ülkelerinin COVID-19'a küresel yanıtı desteklemeye devam etmeleri,
 3. Tüm G20 ülkelerinin, temel malzemelerin üretimini ve eşit dağılımını artırmak ve sağlık çalışanlarını ve hastalarını riske sokan ticaret engellerini kaldırmak için birlikte çalışmaları. [Kaynak](#)

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

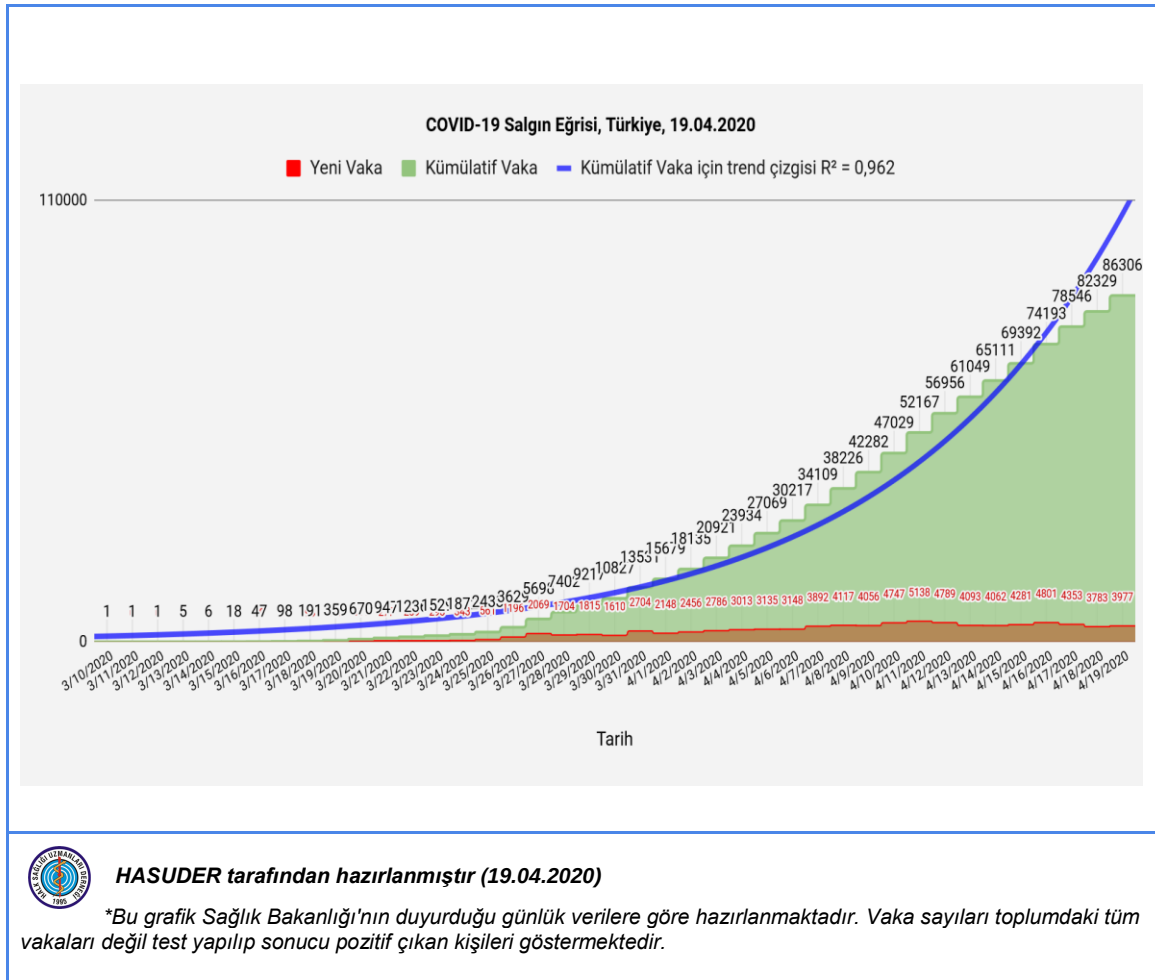
- CDC COVID-19 “Durum Raporu” güncellendi (19.04.2020). Raporda;
 - 50 eyalette de COVID-19 vakaları bildirildiği,
 - Ülkenin farklı bölgelerinde COVID-19 yaygınlığı düzeyinin farklı olduğu,
 - Amerika Birleşik Devletleri'nin ulusal düzeyde salgının hızlanma aşamasında olduğu belirtildi. [Kaynak](#)
- Amerika Birleşik Devletleri'nde Şubat ayından bu yana bildirilen ve önümüzdeki dört hafta için sosyal mesafe kurallarına uyulma durumuna göre ulusal ve yerel düzeyde öngörülen kümülatif COVID-19 ölüm tahminleri yayımlandı (19.04.2020). [Kaynak](#)

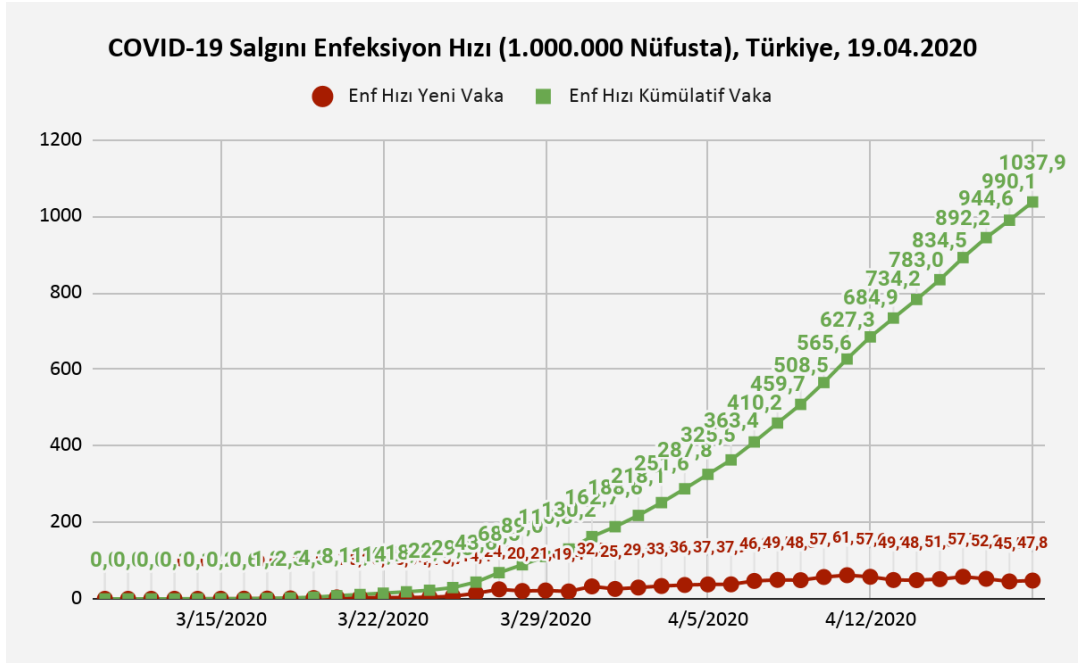
Türkiye'den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
19/04/2020	35.344	11,25	3.977	86.306	127	2.017	2,34

Pozitiflik % = Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı x 100

Vaka-Fatalite Oranı % = Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı x 100 [Kaynak](#)

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (19.04.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = Günlük Yeni Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = Kümülatif Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

**Bu grafik Sağlık Bakanlığı'nın duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusedir. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.*

T.C. Sağlık Bakanlığı

- G20 Sağlık Bakanları Toplantısına video konferans yoluyla katılan Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Emine Alp Meşe,
 - Başta COVID-19 ile ilgili olmak üzere G20 Toplantısının bu yıl için belirlenen sağlık öncelik alanlarından olan “Değer bazlı sağlık hizmetleri”, “Dijital sağlık”, “Hasta güvenliği” ve “Salgınlara hazırlıklılık” konularında değerlendirmelerde bulundu.
 - Türkiye'nin bilgi birikimini, tecrübelerini ve iyi uygulamalarını aktardı (19.04.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlığın web sitesinde “COVID-19'a Yönelik Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Alacağı Önlemler” başlığı altında aşağıdaki dokümanlar yayımlandı:
 - COVID-19 Huzurevleri ve Yaşlı Bakım Merkezlerinde Alınacak Önlemler (19.04.2020) [Kaynak](#)
 - COVID-19 Pandemi Döneminde Mevsimlik Tarım İşçilerinin (MTİ) Korunmasına Yönelik Alınacak Önlemler (16.04.2020) [Kaynak](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Sn. Bakan, “Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi” kapsamında 2 milyon 300 bin haneye yapılacak 1.000'er TL nakdi destek ödemelerinin bugün başladığını duyurdu (19.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı

- Sn. Bakan,
 - Ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte evde geçirdiği zamanda, aile üyelerinin yakın ilişkiler ve güçlü bağlar kurmasına katkı sağlamak amacıyla "Uzaktan Eğitim Yakından İlgi Seti" hazırladıklarını anımsattı.
 - Bu sete "Kriz Durumunda Oyun" başlıklı yeni bir kılavuz eklendiğini belirterek ebeveynlere çocuklarıyla "oyun oynama"ları tavsiyesinde bulundu (19.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Dışişleri Bakanlığı

- Sn. Bakan,
 - COVID-19 salgını nedeniyle yurt dışında hayatını kaybeden Türk vatandaşlarının sayısının 342'ye yükseldiğini,
 - 74 ülkeden 25 binden fazla Türk vatandaşının Türkiye'ye getirilerek yurtlarda karantinaya alındığını,
 - 72 ülkeden 105 sefer daha planlandığını belirtti (18.04.2020). [Kaynak](#)

Ankara Tabip Odası (ATO)

- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Ankara İl Koordinasyonu Kurulu'nun katkıları ile kişisel koruyucu ekipman olarak yapılan siperlikler; Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu üyeleri ve gönüllü aktivistleri tarafından sağlık emekçilerine ulaştırıldı.
 - Hem ihtiyacı olan ve talepte bulunan sağlık emekçilerine, hem de saha ziyaretlerinde yapılan dağıtım;
 - Kamu-özel ayrımı yapılmadan birinci, ikinci ve üçüncü basamak çalışanlarına yapıldı.
 - Siperliklerin önümüzdeki günlerde de dağıtımı devam edecek (19.04.2020). [Kaynak](#)

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)

- TÜBİTAK;
 - Salgına yönelik tıbbi yaklaşımların yanı sıra sosyal ve beşeri bilimlerin, salgının tetiklemiş olduğu problemlerin ele alınması ve çözümünde ciddi katkıları olacağını belirtti.
 - Bu bağlamda, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu tarafından "1001-Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Programı" kapsamında **"COVID-19 ve Toplum: Salgının Sosyal, Beşeri ve Ekonomik Etkileri, Sorunlar ve Çözümler"** başlıklı özel bir çağrı açıldığını,
 - Desteklenecek projeye 200 bin liraya kadar kaynak aktarılacağını duyurdu (18.04.2020). [Kaynak](#)
 - Açılan çağrıya ilişkin bilgiler [burada](#)

Türk Toraks Derneği

- Derneğin yayımladığı basın bildirisinde;
 - COVID 19'a bağlı ölümlerin yüksekliğinden endişe duyulduğu,
 - E-Devletteki defin verilerine dayanarak yapılan incelemelerde İstanbul ve Trabzon illerinde ortalama ölüm oranlarında daha önceki yıllara kıyasla önemli artışlar saptandığı,

- Ölümlerdeki artışın İstanbul'da %10, Trabzon'da %25 oranında olduğu,
- 2020 yılındaki ölüm sayılarında diğer yılların aynı dönemine göre istatistiksel olarak anlamlı artış bulunduğu,
- İstanbul'da yılın 15. haftasında (6-12 Nisan 2020), toplam haftalık defin sayısı 2222 iken bu sayının 2019 yılı için 1425, 2018 yılı için 1460, 2017 yılı için 1464, 2016 için ise 1389 olduğu,
- Benzer durumun Trabzon için de söz konusu olduğu,
- Ancak Sağlık Bakanlığının, aynı haftaya ait COVID-19 nedenli ölüm sayısını tüm Türkiye için 624 olarak bildirdiği,
- Belirtilen dönemde İstanbul'da önceki yıllara göre her hafta ortalama 800 kişinin fazladan ölmesinin resmi verilere göre COVID-19 salgını nedeniyle gerçekleşen ölümlere bağlanamayacağı,
- Bu durumun ancak farkında olmadığımız bir felaketle ilişkili olabileceğini ve mutlaka araştırılması gerektiği,
- Sonuç olarak ölüm sayılarındaki bu artış için acilen bir yanıt bulunmasını talep ettikleri belirtildi (19.04.2020). [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- Pandemi Günleri Sohbetleri'nin üçüncüsü Doç. Dr. Cavit Işık Yavuz ile Çevre ve COVID-19 pandemisi üzerine gerçekleştirilmiştir. [Okumak için](#)
- Günün Konusunda bugün Prof. Dr. Dilek Aslan "Ev Ortamında 10 Öncelik" başlığını ele almıştır. [Okumak için](#)

Okuma Önerisi

COVID-19'un M^{pro} Yapısı ve İnhibitörlerinin Keşfi

Yeni tip koronavirüse yönelik klinik tedavide kullanılabilecek ajanları inceleyen, COVID-19'un ana proteazını (M^{pro}) hedef alan yeni bir araştırma başlatılmıştır. M^{pro}, viral replikasyon ve transkripsiyon aşamalarında anahtar enzim olması sebebiyle birçok ilaç çalışmasının hedefindedir. M^{pro} için inhibitör özelliği onaylanmış ajanlar, klinik çalışmalarda henüz deneme aşamasında olanlar ve diğer farmakolojik olarak aktif bileşikler ile yapı tabanlı gerçeklik ve yüksek verimli tarama programında (structure-based virtual and high-throughput screening) 10.000'i aşan test yapılmıştır. Altı ajanın M^{pro}'yu inhibe ettiği gösterilmiştir. Ebselen ve N3 güçlü, cinanserin ise orta derecede inhibisyon sağlamıştır. Daha önceki çalışmalarda SARS-CoV ve MERS-CoV'un M^{pro} enzimleri için inhibitör özellik taşıdığı bilgisayar yardımlı ilaç tasarımı ile saptanan N3 bileşiğinin, yeni tip CoV için de güçlü geri dönüşsüz bir inhibitör olduğu gösterilmiştir. Bu çalışmada kullanılan tarama programının henüz tedavisi veya aşısı bulunmayan bulaşıcı hastalıklar için geliştirilebilecek ilaç çalışmalarında etkili bir yöntem olarak kullanılabileceği gösterilmiştir.

Jin, Z. et al. Structure of M^{pro} from COVID-19 virus and discovery of its inhibitors. Nature 2020. <https://doi.org/10.1038/s41586-020-2223-y>

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Duygu Kavuncuoğlu, Uzm. Dr. Musa Şahin, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartımkar, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver ve Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler tarafından hazırlanmıştır.*